

Bra sätt göra oss kända

Öresundsfonden drog på stort när Havets Dag i början av juni genomfördes i Malmö. SEA-U stod bakom arrangemanget, i vilket man kunde snorkla, paddla kanot, håva smådjur i vattenbrynet och hälsa på en liten sandstubb med hjälp av Kjell Anderssons undervattenskamera. Därtill föredrag och debatter samt en mängd olika organisationer, däribland oss i Öresundsfonden.

Vid vårt bord låg - förutom informations-broschyrer om fonden, Under Ytan och Kristin Johanssons arbete om sälar - även en namninsamling till förmån för ett stoppat trålfiske i Östersjön och Kattegatt. Under helgen 7-8 juni fick vi ihop ca 125 namnunderskrifter, en bra siffra eftersom den tryckande hettan gjorde att många valde att stanna hemma i skuggan.

De flesta som pratade med mig hade aldrig hört talas om Öresundsfonden men blev väldigt intresserade när jag berättade om vårt arbete och vår undervattenskamera. Att gå ut i Skåne är ett bra sätt att göra oss mindre anonyma, något som Kjell, fondens ordförande, föreslog under söndagen. Och jag måste säga att jag tycker denna

Havets Dag-helg var en bra början på vår reklamkampanj, men som sagt - detta är bara början!

SEA-U är en ekonomisk förening med Michael Palmgren i spetsen. Föreningen, som bor vid Ribersborgstranden, arbetar främst med skolklasser och vill genom upplevelsepedagogik få elever att lära sig om naturen och hur vi människor påverkar den.

Ett populärt program är SEA-U Vattenverkstad som är anpassat till olika åldersgrupper, de yngre eleverna lånar vadarbyxor och tittar på vad som gömmer sig i tångruskor närmast stranden medan äldre elever har möjlighet att snorkla samt artbestämma djur med hjälp av mikroskop och artböcker.

Marie Petersson

Nu går det undan - under ytan

Solen och värmen gör sig påmind även i havet, i alla fall i de grunda kustområdena.

Länge har det varit ganska tomt vid våran undervattenskamera men när solen kom fram så börjar det hända saker. Den ljumma vintern har gjort att temperaturen snabbt har ökat i vattnet. Solen gör att algerna börjar växa. De fintrådiga algerna har nu tagit överhand och täcker nästa helt de fleråriga röd- och brunalgerna.

Gott om småfisk syntes redan i mars. Tångräkor och hästräkor är det nu ett myller av, alltså gott om mat till torsk och rödspotta.

Så håll utkik på hemsidan och se om du kan få napp på något spännande i sommar.

Kristin Johansson

31 mars: Det börjar bli varmare i vattnet, de fleråriga röd- och brunalgerna växer och får besök av småfisk så som sjustrålig smörbult och sandstubb. Här har de bra gömställen till sig och sina yngel och här hittar de diverse smådjur att äta.

4 juni: Nu är det verkligen sommar i havet, de fleråriga algerna är nu nästa täckta av fintrådiga alger. Risker finns att de fleråriga nu inte kan överleva p.g.a. bristen på solljus.

5 maj: Ettåriga brun- och grönalger trivs nu och dessa fintrådiga alger är mycket effektiva på att ta upp näringen i vattnet.

10 juni: Nu när detta skrivs så har vi fått lite blåsig väder. De fintrådiga algerna slits lätt loss från underlaget. En del kommer att hamna på våra stränder och en del ute på djupare bottnar. På bottnarna kan de skapa syrebrist då de bryts ner. På badstränderna ett otrevligt inslag.

Stör dem inte, rapportera!

I Sverige finns tre arter sälar – Igråsäl, knobbsäl och vikare. Alla kunde på 1800-talet påträffas i Öresund, men i dag finns bara de två förstnämnda i området. Gråsälen är dock sällsynt och enda ständiga förekomsten finns precis utanför Sundet på ön Måkläppen, som egentligen är en halvö. Där finns också knobbsäl. Den har även fasta förekomster vid Saltholm och strax utanför Sundets norra ände i Hallands Väderö-arkipelagen.

Ofta kan man dock se knobbsäl vid Gråen, Ven och vid Barsebäck. Unga knobbsälar kan under sensommar och höst påträffas lite var stans längs Öresundskusterna.

Knobbsälarna kutar från början av juni till början av juli på de fasta uppehållsplatserna. Kuten, som förlorat sin lanugopäls i moderlivet, precis som vi människor, väger vid födelsen 5 – 8 kg och är ca 70 cm lång. Den föds på grunt vatten, någon sandrevel eller större sluttande sten och går oftast omedelbart i vattnet för en första simtur med modern. Hon har sedan en mycket nära kontakt med kuten under hela diperioden, som varar 5-6

Ovan: Gråkut, c:a 20 dagar gammal. Under: 10-12 dagar.

Zoologen Jan-Åke Hillarp, föreningen Måkläppens tillsynsman för den märkliga halvön av sand utanför Falsterbo, beskriver här i text och bilder hur man bäst skyddar sommarens kutar.

veckor. Under denna tid lär sig kuten att ta byten själv. Modern tar den ofta med på längre simturer, ibland redan tidigt, då kuten kan få rida på mammans rygg.

I slutet av perioden ökar umgänget med andra kutar under dagtid, då de äldre sälar oftast vilar på någon sandbank eller strandremsa. De vuxna knobbsälarna är huvudsakligen nattaktiva och går upp på land på förmiddagen och lämnar land på seneftermiddagen.

Under kutningen i juni händer det inte sällan att honor med nyfödd unge går upp på badstränder,

Forts. nästa sida

där den trötta ungen snabbt somnar djupt. Modern vakar och försvinner i vattnet när någon människa närmar sig och kvar blir den fortfarande djupt sovande kuten.

Människor, som finner den tror att den är övergiven och det blir ofta stort ståhej runt kuten, vilket hindrar modern att gå in och hämta den. Är det för mycket folk som vistas på stranden, så kan hon efter något dygn ha tappat intresset och kuten blir övergiven.

En frisk kut som påträffas på olämplig plats lyftes ut till ö, sandbank eller sten i närheten, så att modern kan uppfatta kutens höga kontaktrop och hämta den. En frisk kut kännetecknas av att den sover på sida eller rygg och rullar över på mage först då den vaknar.

Efter en stund väter tårvätskan området runt ögonen och ner på kinderna. Om så inte sker och kuten lågmält klagar eller bara ligger slö och passiv på magen är det kanske dags att tänka på att finna någon som har tillstånd att ta hand om den.

Lämpligt är då att ta kontakt med Katastrofhjälp – Fåglar och Vilt (KFV), som finns i Båstad, Förslöv, Helsingborg och på Falsterbonäset. KFV har även en telefon för detta: 0705 – 471700.

Ofta uppfattas även den orädda, avvanda ungsälen som övergiven, där den ligger på piren eller hammens slip i augusti eller september. Låt den vara! Rör den inte! Mata den inte med gammal fisk, den är redan kunnig att skaffa egen färsk föda. Njut istället av att kunna iakttaga den nära håll utan att störa. Tids nog lär den sig att uppfatta människor som farliga.

De få gråsälskutningarna sker i vårt område endast på Måkläppen och främst under mars månad. I år har två gråsälskutar sett dagens ljus på ön.

Kuten är ca 80 cm och väger mellan 8 och 12 kg vid födelsen. Den har som kutpäls behållit sin vita lanugopäls och går normalt inte i vattnet förrän kutpälsen fällts. Då är kuten ca 3 veckor gammal och har på 14 – 16 dagars digivning ökat till 45 – 55 kg av den ca 60%-iga mjölken. Modern har också lämnat den och nu är det dags för egna utfärder, som ofta är vidsträckta, och att lära sig ta fisk.

Någon gång kan en ung gråsäl påträffas på stränderna, men det är sällan den släpper någon nära.

Jan-Åke Hillarp

Styrelsen

Kjell Andersson, Lund, ordförande
Ann-Marie Gudmundsson,
Helsingborg, kassör
Peter Göransson, Helsingborg,
ledamot
Widar Narvelo, Helsingborg,
ledamot
Nils Blid, Malmö, ledamot
Kristin Johansson, Ängelholm,
ledamot
Linda Ekenberg, Helsingborg,
adjungerad
Erik Persson, Helsingborg,
adjungerad

Kontakta Öresundsfonden

Hemsida:

www.oresundsfonden.m.se

Kjell Andersson tel.: 046-13 86 45

Epost: kjell.andersson@tg.lth.se

Adressändring:

am.g@telia.com eller tel.:

042-27 13 55

Vår adress

Öresundsfonden
Karl X Gustafs gata 52
254 40 Helsingborg

**Bli stödmedlem för 150 kr/år
Företag endast 5.000 kr/år**

Postgiro: 87671-4

Bankgiro: 5429-3709